ELÄKETURVAKESKUS
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN
Osasto/käsittelijä Avdelning/handläggare
Juridiska avdelningen

CIRKULÄR A 33/88 1

Päivämäärä Datum
17.11.1988

Till arbetspensionsanstalterna

UTBETALNING AV PENSION TILL ANNAN ÄN PENSIONSTAGAREN SJÄLV

I Pensionsskyddscentralens cirkulär 18/85 har anvisningar utfärdats om utbetalning av pension till annan än pensionstagaren själv. Efter det har ett flertal lagändringar gjorts som inverkar på innehållet i cirkuläret. I detta nya cirkulär har införts huvudpunkterna i anvisningarna i de cirkulär som utfärdats med anledning av lagändringarna. I de cirkulären ingår alltjämt gällande anvisningar för de detaljerade förfaranderutinerna. De har för den skull inte upphävts utan till dem görs hänvisningar i texten i detta cirkulär.

Stadgandena om utmätning av pension håller på att ändras. Anvisningar om hur ändringarna inverkar på pensionsutbetalningen ges sedan när utsökningsmyndigheternas anvisningar i ärendet erhållits.

De till cirkulär 18/85 bilagda blanketterna förblir i kraft i sin nuvarande utformning. Beträffande blankett ETK 2166/2167 är det dock att märka, att socialnämnden inte längre kan använda 8 § lagen om vården av dem, som missbruka rusmedel som ovillkorlig grund för indrivning av pension, emedan lagen har upphävets. I den från början av år 1987 gällande lagen om missbrukarvård ingår inga särskilda stadganden om utbetalning av pension. Blanketterna medföljer detta cirkulär som bilaga.

Detta cirkulär ersätter cirkulär 18/85.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Antti Suominen

Pentti Koivistoinen

Postiosoite Postadress
PL 11 00521 HELSINKI
PB 11 00521 HELSINGFORS

Käyntiosoite Besöksadress
Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semaforbron 7 00520 HELSINGFORS

Puhelin Telefon
(90) 1511
Telekopio (90) 1481172

Pankkitilit Bakkonton
KOP 142610-4301
SYP 229838-581
SKOP 400031-1235
SHOP 572333-161
STS 710106-8117
PSP 5041-6

Juridiska avdelningen 17.11.1988

UTBETALNING AV PENSION TILL ANNAN ÄN PENSIONSTAGAREN SJÄLV

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

sida

Inledning 1

1 Till sjukförsäkringsfonden 1

Full samt delinvalidpension 2
Individuell förtidspension 3
Förtidspension för frontveteraner 3
Deltidspension och förtida ålderspension 3
Tilläggsförmåner 4

2 Till arbetsgivaren 4

Full invalidpension 4
Delinvalidpension 5
Individuell förtidspension 5

3 Till socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa . 5

4 Till Folkpensionsanstalten 7

5 Till Patientförsäkringsföreningen 7

6 Till socialnämnden 8

6.1 Lagstadganden 8

19 a § 2 mom. APL 8
StPL och KTAPL 8
29 § socialvårdslagen (SocVL) 8
38 § socialvårdslagen 9
46 § barnsskyddslagen (BarnSL) 9
Folkpensionslagen (FPL) och SFL 10

6.2 Tillämpning av 19 a § 2 mom. APL 10

6.2.1 Ovillkorliga grunder 11

6.2.1.1 Anstaltsvård och familjevård 11
6.2.1.2 Återbetalning av utkomststöd av förskottsnatur 12
Utredning av det i förskott utgivna utkomststödet 12
Engångsersättningar som socialnämnden utbetalat 12
Pensionsutbetalningen börjar 12
Exempel 13

6.2.2 På prövning beroende grunder 14

Den egna utkomsten och familjens uppehälle .. 14
Socialnämndens bevisskyldighet 14
Underhållsbidrag 15
Förfallna underhållsbidrag 16
Ändringar i underhållsbidraget 16
Barntillägg 16

6.2.3 Socialnämndens ansökan 16

Behörighet 17
Ansökans innehåll 17
Insändande av ansökan 17
Ansökningsblanketter 18
Hörande av pensionstagaren 18
Beslut och utbetalning av pension 19
Senare utbetalningsbeslut till socialnämden . 19

7 Bestämmelserna i socialtrygghetskonventionerna 19

8 Utbetalning till intressebevakare 20

9 Utbetalning mot fullmakt 22

10 Utmätning av pension 22

Del som undantas från utmätning (skyddat belopp) 23
Utsökningsmyndighet 23

11 Indrivning av försäkringspremier från pensionen 24

Belopp som avdras från pensionen 24
Försäkring efter avliden företagare 25

12 Allmänna synpunkter 25

12.1 Yrkande på den retroaktiva pensionen till flera pensionsanstalter 25

12.2 Vilken pension till vem? 26

Bilagor

Prioritetsordning för utbetalning av pension
Förskottsinnehållning av skatt, registrerad tilläggsförmån och dröjsmålsförhöjning
Utbetalningsbeslut
Meddelande om betalning av pension till socialnämnden
Socialnämndens ansökan

Juridiska avdelningen 17.11.1988

UTBETALNING AV PENSION TILL ANNAN ÄN PENSIONSTAGAREN SJÄLV

Inledning

Utgångspunkten för detta cirkulär har varit, att utbetalning av pensionen till pensionstagaren själv skall tryggas i största möjliga mån. Att betala ut pensionen till annan än pensionstagaren är alltid ett undantag. Avgörandet måste alltid vara väl motiverat.

För de huvudregler som skall iakttas vid utbetalning av registrerade tilläggsförmåner, dröjsmålsränta och av förskottsinnehållning av skatt redogörs i inledningen men i texten endast i den mån förfarandet avviker från huvudregeln. I den bilagda tabellen finns ett sammandrag över förskottsinnehållningen av skatt och utbetalningen av registrerad tilläggsförmån och dröjsmålsränta i de fall då pensionen betalas till annan än pensionstagaren själv (bilaga 2).

Registrerade tilläggs-förmåner

Enligt huvudregeln gäller för utbetalning av registrerade tilläggsförmåner samma principer som för utbetalning av i minimiskyddet avsedd pension. För den skull betalas i allmänhet hela pensionen jämte eventuella registrerade tilläggsförmåner även till annan såsom till pensionstagaren. I det följande nämns i de enskilda punkterna utbetalningen av tilläggsförmåner endast i de fall då tilläggsförmånen utges bara till pensionstagaren själv.

Dröjsmåls-ränta

För dröjsmålsräntan är huvudregeln däremot den, att den utbetalas endast till pensionstagaren. När pensionen utges till arbetsgivare eller socialnämnd kan det likväl hända att även dröjsmålsräntan skall betalas. I de enskilda punkterna nämns i det följande dröjsmålsräntan när den skall betalas till annan än pensionstagaren.

Förskotts-innehållning av skatt

Av pensionen skall i regel förskottsskatt innehållas. I det följande behandlas förskottsinnehållningen endast i de punkter då förskottsskatt inte innehålls.

1
Till sjukförsäkringsfonden

Beträffande utbetalning av pension för retroaktiv tid har anvisningar utfärdats i Pensionsskyddscentralens cirkulär 33/81. Anvisningarna har kompletterats med ett brev 18.5.1982 till arbetspensionsanstalterna. I cirkulär 3/75 ingår anvisningar om redovisningen till sjukförsäkringsfonden. Blanketten för utbetalning av retroaktiv del av pensionen medföljer detta cirkulär som bilaga.

Pensionen är retroaktiv till den del den avser tiden från det pensionen börjar till dess pensionsutbetalningen börjar.

Börjetidpunkten för utbetalning av pensionen bestäms på följande sätt:

när pensionsbeslutet ges	börjar utbetalningen
1-15 dagen i månaden	den 1 dagen i påföljande månad
16-31 dagen i månaden	den 16 dagen i påföljande månad

När pensionsutbetalningen börjar den 16 dagen i en månad, anses den retroaktivt beviljade pensionen omfatta hälften av pensionsbeloppet för den månaden.

När den retroaktiva pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden, innehålls ingen förskottsskatt av pension.

Full samt delinvalidpension

När en arbetstagare eller företagare beviljas invalidpension retroaktivt, måste i vissa fall den del av pensionen som motsvarar utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (SFL) betalas till sjukförsäkringsfonden.

Om full invalidpension beviljas retroaktivt enligt huvudregeln i 4 d § 1 mom. APL men pensionsbeslutet ges först efter den 15 dagen i den månad då primärtiden upphör betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del som dagpenning enligt SFL har utbetalats för samma tid.

När en delpension omändras till full invalidpension och denna beviljas retroaktivt i enlighet med huvudregeln, betalas skillnaden mellan full pension och delpension till sjukförsäkringsfonden till den del skillnaden motsvarar för samma tid utgiven i SFL avsedd dagpenning.

Om delpensionen har beviljats före 1.1.1982, beviljas likväl full invalidpension genast från ingången av den månad som följer efter den månad då delpensionstagaren blivit helt arbetsoförmögen. Den retroaktiva pensionen betalas i dessa fall inte till sjukförsäkringsfonden fastän dagpenning skulle ha betalats för samma tid. Den retroaktiva pensionen betalas inte heller ut till pensionstagaren.

Juridiska avdelningen 17.11.1988

Individuell förtidspension

Den som får individuell förtidspension har inte rätt till dagpenning enligt SFL för den tid, för vilken pensionen betalas ut.

Om förtidspensionen beviljas retroaktivt betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del som dagpenning enligt SFL har utbetalats för samma tid.

Utbetalningen av dagpenning avslutas från och med den dag då utbetalningen av pensionen börjar enligt uppgifterna på arbetspensionsanstaltens pensionsfallskort. Utbetalningen av individuell förtidspension till en dagpenningmottagare inleds den 1 dagen i månaden. Pensionsanstalten betalar av den retroaktiva pensionen till sjukförsäkringsfonden den del som motsvarar dagpenningen. Sjukförsäkringen återkräver dock inte i praktiken av pensionstagaren den del av dagpenningen som eventuellt överstiger pensionsbeloppet.

När en delpension retroaktivt omändras till individuell förtidspension och dagpenning enligt SFL har utbetalats för samma tid, betalas den retroaktiva pensionen till sjukförsäkringsfonden till den del den motsvarar dagpenningen.

I övrigt gäller i fråga om innehållande av retroaktiv pension, pensionsbeslut och redovisning samma stadganden som för full invalidpension, om vilka redogörs i cirkulär 3/75 och 33/81.

Noggrannare anvisningar har utfärdats i cirkulär 36/85 och 40/85.

Förtidspension för frontveteraner

Vid utbetalning av förtidspension för frontveteraner till sjukförsäkringsfonden iakttas samma förfarande som ovan angivits i fråga om individuell förtidspension.

Deltidspension och förtida ålderspension

Deltidspension kan betalas retroaktivt för högst sex månader. Den retroaktiva pensionen utbetalas till pensionstagaren, emedan deltidspensionen och sjukdagpenningen inte samordnas. På samma grunder betalas inte heller retroaktivt beviljad förtida ålderspension till sjukförsäkringsfonden.

Tilläggsförmåner

Om APL-, LFÖPL- eller FöPL-pensionen innehåller en tilläggsförmån i penningbelopp, kan detta retroaktiva tilläggsförmånsbelopp inte utges till sjukförsäkringsfonden. Detsamma gäller även för invalidpensioner, som baserar sig på en frivillig pensionsanordning, exempelvis på pensionsanordning enligt 1 b § APL för förtroendeuppdrag. Dessa pensionsdelar utbetalas således till pensionstagaren själv.

2
Till arbetsgivaren

Om arbetsgivaren har betalat lön till arbetstagaren för sjuktid kan den retroaktiva pensionen utges till arbetsgivaren till högst samma belopp som den utbetalda lönen. Förutsättningarna för att pensionen skall utges till arbetsgivaren är, att arbetsgivaren ansökt om att få pensionen utbetald till sig och att ansökan inkommit till pensionsanstalten innan den retroaktiva pensionen betalas ut.

Till arbetsgivaren utges inte den del av den retroaktiva pensionen som i enlighet med 4 d § 4 mom. APL skall betalas till sjukförsäkringsfonden. Inte heller utges till arbetsgivaren av pensionen den del, för vilken arbetsgivaren i stöd av annan lag, dvs. SFL eller olycksfallsförsäkringslagen, fått ersättning för den för sjuktiden erlagda lönen.

Pensionen för retroaktiv tid betalas ut till arbetsgivaren utan förskottsinnehållning av skatt, emedan arbetsgivaren redan har innehållit förskott i sjuktidslönen. Även dröjsmålsförhöjning kan betalas till arbetsgivaren.

Om i pensionen ingår en FöPL- eller LFöPL-del i vilken återstående tid beaktats, utges inte denna pensionsdel till arbetsgivaren.

Full invalidpension

Betalningen av den mot sjuktidslönen svarande retroaktiva pensionen till arbetsgivaren är inte beroende på om den återstående tiden anknutits eller inte anknutits till just det arbetsförhållande som utgör grund för att lön för sjuktiden erlagts, eller på om detta arbetsförhållande överhuvudtaget har beaktats som pensionsgrundande tid i invalidpensionen.

Om arbetstagaren har fått lön för sjuktiden av två eller flera arbetsgivare, betalas pensionen ut till de arbetsgivare som ansökt om den i relation till de löner de erlagt.

Delinvalidpension

Om delinvalidpension beviljas retroaktivt för tid, för vilken arbetstagaren medan han arbetat på deltid har fått lön för sjuktiden av sin arbetsgivare, betalas inte den retroaktiva pensionen till arbetsgivaren som ersättning för sjuktidslönen.

Visserligen skiljer 19 c § APL inte på full pension och delpension vid fråga om betalning av beviljad pension till arbetsgivaren, men i praktiken passar lagrummet likväl in endast på beviljade fulla pensioner. Meningen är att utkomsten för den som får delpension skall tryggas med lönen för deltidsarbetet och jämsides med den den beviljade delpensionen. Om den mot sjuktidslönen svarande pensionen skulle betalas till arbetsgivaren, skulle en del av pensionstagarens utkomstskydd falla bort.

Individuell förtidspension

När individuell förtidspension beviljas anses pensionsfallet ha inträffat då, när alla förutsättningar för pensionens beviljande har uppfyllts. I allmänhet inträffar pensionsfallet den dag då arbetet avslutas, emedan sökanden oftast redan tidigare har uppfyllt de övriga villkoren för utfående av pensionen. Om sökanden har upphört med sitt arbete men därefter får sjuktidslön, anses pensionsfallet ha inträffat då utbetalningen av sjuktidslönen upphör. Betalning av den retroaktiva pensionen till arbetsgivaren blir då aldrig aktuell.

3
Till socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa

Enligt 19 a § 3 och 4 mom. APL kan retroaktiv pension under vissa förutsättningar betalas till socialförsäkringskommission eller arbetslöshetskassa när den retroaktiva pensionen och arbetslöshetsdagpenningen hänför sig till samma tid. För att få den retroaktiva pensionen skall socialförsäkringskommissionen eller arbetslöshetskassan sända in meddelande om sitt indrivningsyrkande till pensionsanstalten minst två veckor före pensionens utbetalningsdag.

Beträffande arbetslöshetspensionen finns det redan i arbetslöshetsintyget ett stående indrivningsmeddelande till pensionsanstalten för den händelse att pensionen kommer att utbetalas retroaktivt. Något annat meddelande behöver socialförsäkringskommissionen eller arbetslöshetskassan inte sända in.

I fråga om andra pensionsformer ankommer det på den som betalar ut arbetslöshetsdagpenning att själv utreda, om dagpenningsökanden redan har ansökt om eller ämnar ansöka om pension, och att inom föreskriven tid förhandsmeddela sin fordran hos pensionsanstalten. Om pensionsanstalten likväl, t.ex. ur pensionsansökan, fått vetskap om att arbetslöshetsdagpenning har utbetalats för retroaktiv tid, kan pensionsanstalten kontakta dagpenningutbetalaren för att denna skall kunna skrida till indrivningsåtgärder.

Pensionsanstalten innehåller den retroaktivt beviljade pensionen, om den fått ett förhandsmeddelande. Denna del av pensionen kan utbetalas först efter det att indrivningsmeddelande inkommit.

När pensionsanstalten fått ett förhandsmeddelande, sänder den meddelande om den retroaktivt beviljade pensionen direkt till den arbetslöshetskassa eller socialförsäkringskommissionen som skickat in förhandsmeddelandet. För detta används samma blankett som använts för förhandsmeddelandet. När den som utbetalt arbetslöshetsdagpenning fått meddelandet om pensionen, sänder den sitt indrivningsmeddelande till pensionsanstalten.

Arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen sänder indrivningsmeddelandet vidare till följande pensionsanstalt först när den mottagit betalning från den första pensionsanstalten. Varje pensionsanstalt som meddelat om sitt pensionsbeslut får svar på meddelandet med ett indrivningsmeddelande.

Även om ingen retroaktiv pension utgår till betalning, skall varje pensionsanstalt som fått ett förhandsmeddelande returnera blanketten.

Den retroaktiva pensionen betalas inte ut till pensionstagaren själv förrän dagpenningutbetalaren meddelat, att pensionen eller en del av den kan utbetalas till sökanden.

Vid innehållning av den retroaktiva pensionen är förfarandet i övrigt detsamma som vid samordningen av dagpenning enligt SFL och arbetspension utom i fråga om förskottsinnehållning av skatt (se sida 1).

Noggrannare anvisningar ingår i cirkulär 32/88.

4
Till Folkpensionsanstalten

När arbetspension med anledning av besvär beviljas retroaktivt för tid, för vilken Folkpensionsanstalten genom ett interimsbeslut betalat ut tilläggsdel eller andra förmåner på vilka arbetspensionen inverkar, kan detta leda till att pensionen skall betalas till Folkpensionsanstalten. Stadgandet om detta ingår i 19 a § 5 mom. APL.

För att få den retroaktiva pensionen skall Folkpensionsanstalten sända sitt regressmeddelande till pensionsanstalten minst två veckor innan pensionen betalas ut. När regressmeddelandet har inkommit innehåller pensionsanstalten den retroaktiva pensionen. Pensionen innehålls inte bara för den retroaktiva tiden (från det folkpensionen har beviljats interimistiskt) utan även för den månad då arbetspensionsbeslutet givits och för den därpå följande kalendermånaden. Utbetalningen av pensionen börjar sålunda den 1 dagen i andra kalendermånaden efter den månad då beslutet givits. På så sätt säkerställs, att Folkpensionsanstalten i samtliga ärenden hinner vidta alla nödvändiga åtgärder för att arbetspensionen och en alltför stor folkpension inte utges för samma tid. Det är dock skäl för pensionsanstalten att innan beslutet fattas kontakta Folkpensionsanstalten per telefon om innehållningstiden.

Noggrannare anvisningar ingår i cirkulär 31/86.

5
Till Patientförsäkringsföreningen

Om ersättning för personskada som åsamkats en patient i samband med hälso- och sjukvård stadgas i den från 1.5.1987 gällande patientskadelagen. Den som har rätt till ersättning från Patienförsäkringsföreningen kan även vara berättigad till invalidpension med stöd av arbetspensionslagarna. Patientförsäkringsföreningen får i sådana fall genom regress hos arbetspensionsanstalten återindriva det som den skadelidande har rätt till att utfå som arbetspension.

För att Patientförsäkringsföreningen skall få den retroaktiva pensionen skall meddelande om regresskravet inkomma till pensionsanstalten minst två veckor före pensionens utbetalningsdag.

Patientförsäkringsföreningens regressrätt till arbetspension gäller endast den ersättning för inkomstbortfall som föreningen utbetalat. Regressrätten förutsätter också att pensionen utges för samma tid som patientskadeersättningen och att pensionen grundar sig

på samma skadehändelse. Den i patientskadelagen avsedda ersättningen kan anses grunda sig på samma skadehändelse endast i fråga om invalidpension och familjepension.

Patientförsäkringsföreningens regresskrav gäller endast den del av pensionen som beviljas retroaktivt och som skall innehållas i enlighet med förhandsbeskedet om regresskravet. Pensionens utbetalningsdag bestäms på samma sätt som då pensionen betalas till sjukförsäkringsfonden. Från den pension som betalas till Patientförsäkringsförening avdras ingen förskottsinnehållning, emedan förening redan innehållit förskottsskatten.

Noggrannare anvisningar för förfarandet ingår i cirkulär 21/87.

6
Till socialnämnden

6.1
Lagstadganden

19 a § 2 mom. APL

Stadgandet om utbetalning av pension till socialnämnden ingår i 19 a § 2 mom. APL.

> "På anhållan av socialnämnd kan pension eller del därav betalas till nämnden för att användas för vården av pensionstagaren eller av den i vars uppehälle pensionstagaren enligt 30 § socialvårdslagen (710/82) är skyldig att delta. Angående utbetalning av pension till socialnämnden kan beslutas även till den del pensionen skall betalas retroaktivt, men nämnden får använda pensionen till ersättning av utkomststöd endast i det fall att det är fråga om förskott, som avses i 38 § socialvårdslagen."

StPL och KTAPL De stadganden som motsvarar 19 a § 2 mom. APL ingår i fråga om statens pensionssystem i 17 § 3 mom. StPL och i fråga om det kommunala pensionssystemet i 10 § 3 mom. Kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga.

29 § socialvårdslagen (SocVL)

> "Har för någon anordnats i 24 § avsedd anstaltsvård eller i 25 § avsedd familjevård, kan socialnämnden uppbära och lyfta honom

tillkommande pensioner, livräntor, underhållsbidrag, bidrag eller andra fortlöpande eller i ett för allt inflytande inkomster, ersättningar eller tillgodohavanden för den tid anstaltsvården eller familjevården varar. Socialnämnden kan uppbära och lyfta sådana inkomster, ersättningar och tillgodohavanden utan hinder av vad som är stadgat i annan lag samt använda dem för ersättande av den för vården eller skötseln fastställda avgiften, likväl med beaktande av vad som annorstädes möjligen är stadgat om användningen av sådana medel.

Har socialnämnd minst två veckor före betalningsdagen meddelat den som betalar i 1 mom. avsedda inkomster, ersättningar eller tillgodohavanden att dessa inte får betalas till vederbörande själv, kan beloppet med laglig verkan betalas endast till socialnämnden."

38 § socialvårdslagen

"Har utkomststöd beviljats antingen helt eller delvis i förskott mot emotsedda pensioner, livräntor, underhållsbidrag, understöd och andra fortlöpande eller i ett för allt inflytande inkomster, ersättningar eller tillgodohavanden, kan socialnämnden, utan hinder av vad som är stadgat i annan lag, uppbära och lyfta vederbörande tillkommande, ovan avsedda inkomster, ersättningar eller tillgodohavanden för den tid stöd lämnats i förskott och använda dem för återindrivnig av det i förskott betalda stödet. Socialnämnden skall omedelbart till understödstagaren betala de medel som återstår efter indrivningen av utkomststödet ur nämnda tillgångar.

Har socialnämnden minst två veckor före betalningsdagen meddelat den som betalar i 1 mom. avsedda inkomster, ersättningar eller tillgodohavanden att dessa inte får utges till understödstagaren själv, kan beloppet med laglig verkan betalas endast till socialnämnden."

46 § barnsskyddslagen (BarnSL)

"Socialnämnd kan uppbära en genom förordning stadgad avgift för familje- och anstaltsvård

som getts i form av vård utom hemmet samt för vård som getts med stöd av 14 §:
1) hos barnets föräldrar i den omfattning dessa enligt äktenskapslagen (234/29), lagen om underhåll för barn (704/75) och lagen om adoption (32/79) svarar för barnets underhåll, samt
2) från barnets inkomster, ersättningar och tillgodohavanden enligt 29 § socialvårdslagen.

Barn som får sådan vård som avses i 1 mom. skall till sin disposition få tillräckliga medel för sina personliga behov, och medel skall också reserveras för att barnet skall kunna utvecklas till en självständig individ.

Om bestämmande av avgift samt betalning, uppbörd och avstående från uppbörd av avgift gäller vad som i socialvårdslagen är stadgat i fråga om avgifter."

Folkpensionslagen (FPL) och SFL

Stadganden om utbetalning av i FPL och SFL avsedda förmåner till socialnämnden ingår i 43 och 44 §§ FPL och 29 § 6 mom. SFL. Stadgandena är något mer omfattande än i APL, ty enligt 43 § FPL kan pensionen för sådan pensionstagare som intagits för vård på anstalt eller placerats för vård i enskilt hem utbetalas med pensionstagarens eller hans förmyndares medgivande till den kommunala nämnd eller det kommunalförbund som anstalten lyder under eller som placerat pensionstagaren i den ovan avsedda vården för att ersätta de vårdavgifter som uppbärs för vårdtiden.

6.2
Tillämpning av 19 a § 2 mom. APL

I praktiken delar sig tillämpningen av 19 a § 2 mom. APL i två särskilda grupper:

1) utbetalning av pension till socialnämnden på den grund att tydliga i lagstadganden fastställda förutsättningar har uppfyllts (ovillkorliga grunder)

2) utbetalning av pension till socialnämnden på grund av omständigheter som beror på prövning och baserar sig på framlagda bevis, då pensionen skall användas för pensionstagarens och hans anhörigas framtida vård.
(på prövning baserade grunder)

6.2.1
Ovillkorliga grunder

Vid tillämpningen av 19 a § 2 mom. APL kan man utgå ifrån att om de krav uppfylls, som ställts i 29 och 38 §§ SocVL och 46 § BarnSL för utbetalning av pension till socialnämnden, skall även de i 19 a § 2 mom. APL nämnda förutsättningarna för utbetalning av pensionen till socialnämnden anses föreligga. I dessa fall har pensionsanstalten sålunda ingen prövningsrätt, utan pensionen skall betalas till socialnämnden. Detta i sin tur förutsätter, att nämndens ansökan inkommit till pensionsanstalten inom den föreskrivna tiden (2 veckor) före pensionens utbetalning.

Utgångspunkten i dessa fall är, att den utredning socialnämnden lägger fram i sin egenskap av myndighet är riktig. Det ankommer sålunda inte på pensionsanstalten att pröva riktigheten i de ovillkorliga grunderna.

6.2.1.1
Anstaltsvård och familjevård

Socialnämnden kan indriva pensionstagarens pension i stöd såväl av 46 § BarnSL som av 29 § SocVL, om anstaltsvård eller familjevård anordnats för pensionstagaren. Pensionen kan betalas till socialnämnden för den tid vården pågår.

Med anstaltsvård avses anordnande av vård, uppehälle och rehabiliterande verksamhet i sådan verksamhetsenhet inom socialvården som lämnar fortlöpande vård. Socialvårdens verksamhetsenheter har definierats i 11 § 2 mom. socialvårdsförordningen. Där sägs, att anstaltsvård ordnas i åldringshem samt, i enlighet med vad som särskilt stadgas, i anstalter för vård av barn och ungdom, för specialomsorg om utvecklingsstörda, för invalidvård och för vård av missbrukare av rusmedel samt vid behov i annan vårdanstalt.

Med vård på socialvårdens verksamhetsenhet avses inte t.ex. vård på hälsocentrals bäddavdelning eller på annan under medicinalstyrelsen lydande anstalt. Med familjevård avses fortlöpande vård och uppehälle i privathem.

Anstaltsvård och familjevård ges person som behöver hjälp, skötsel eller annan omvårdnad som inte kan anordnas eller som det inte är ändamålsenligt att anordna i hans eget hem genom utnyttjande av annan socialservice.

Avgiften för anstaltsvården kan med socialnämndens samtycke även betalas in på vårdanstaltens konto, om anstalten är en verksamhetsenhet inom socialvården.

6.2.1.2
Återbetalning av utkomststöd av förskottsnatur

I stöd av socialvårdslagen kan socialnämnden kräva att få uppbära och lyfta pension, när pensionstagaren beviljats i lagens 38 § avsett utkomststöd av förskottsnatur.

Till återbetalning av i 38 § SocVL avsett utkomststöd av förskottsnatur får användas endast den retroaktiva delen av pensionen och av denna del endast pensionen för den tid, för vilken detta utkomststöd har beviljats.

Utredning av det i förskott utgivna utkomststödet

Om socialnämnden till pensionsanstalten meddelar det exakta beloppet av den pension som på dess ansökan skall betalas till nämnden, betalas endast denna del av pensionen till nämnden. När utkomststödet utbetalas fortsättningsvis behöver socialnämnden inte ange det slutliga beloppet för pensionsanstalten. I detta fall betalas hela den retroaktiva pensionen fram till utgången av den månad då pensionen första gången utbetalas till socialnämnden, som i sin tur är skyldig att till pensionstagaren utan dröjsmål utge det belopp som nämnden eventuellt fått för mycket.

Om utkomststödet inte utges tillsvidare, måste dess belopp kontrolleras hos socialnämnden när beslutet fattas. Kontrollen kan göras per telefon.

Engångsersättningar som socialnämnden utbetalat

Socialnämnden kan i en del fall till pensionstagaren även utge olika slag av engångsersättningar och särskiljer inte alltid dessa från det utkomststöd som utgetts i stöd av 38 § SocVL. Om nämnden likväl i sin ansökan angett att en sådan särskild ersättning betalats, kan pensionsanstalten betala antingen ersättningsbeloppet eller pensionen för en månad till socialnämnden. Den del som i så fall överstiger kostnaderna utbetalar nämnden till pensionstagaren.

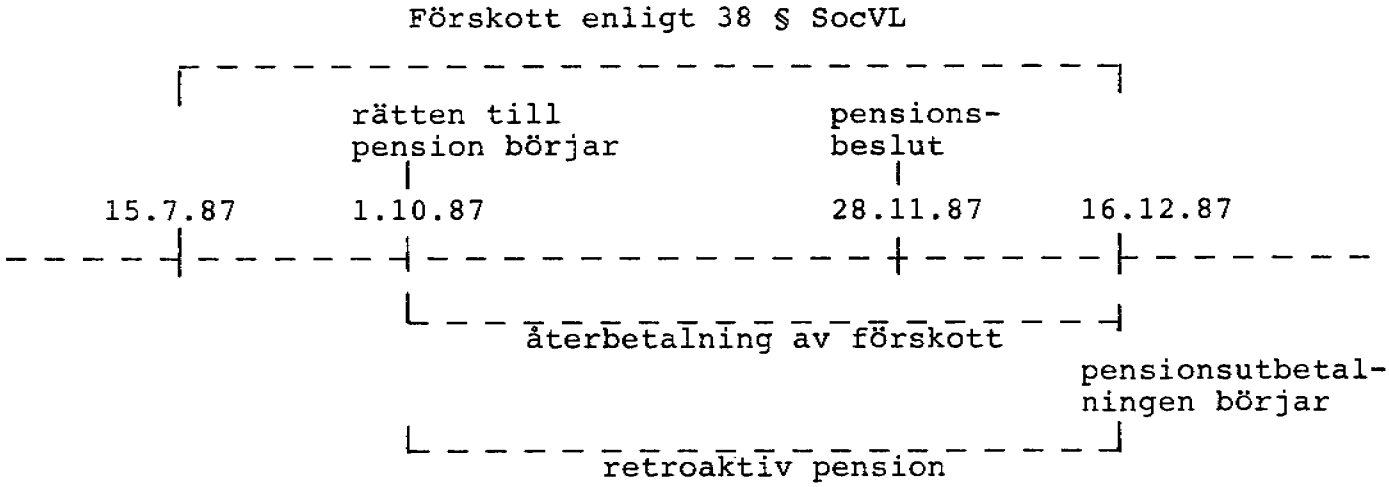
Pensionsutbetalningen börjar

Om utkomststödet har börjat utbetalas under de första 1-15 dagarna i en månad, betalas pensionen för hela

månaden till socialnämnden i de fall då pensionsansökan är anhängig när förskott på utkomststödet utges för första gången. Om utkomststödet har börjat utbetalas först efter den 15 dagen i månaden, betalas för den månaden endast halva pensionen.

Då socialnämnden beviljar förskott på utkomststödet ankommer det på nämnden att kontrollera att pensionsansökan är anhängig, emedan retroaktiv pension i allmänhet inte kan betalas till ersättning för utkomststöd som utgetts innan ansökan anhängiggjordes.

Exempel

Under förutsättning att pensionsansökan i exemplet har anhängiggjorts 1.10.1987, kan det för tiden 1.10.1987 - 15.12.1987 i förskott utgivna utkomststödet återbetalas med den för samma tid retroaktivt beviljade pension. Fastän den för sagda tid retroaktivt beviljade pensionen skulle vara större än det i förskott för samma tid utgivna utkomststödet, får den överskjutande delen av pensionen inte användas till att återbetala utkomststödet före 1.10.1987, utan denna del av pensionen skall utges till pensionstagaren själv. Den retroaktivt beviljade pensionen används således till att återbetala utkomststöd av förskottsnatur endast till den del pensionen hänför sig till tid efter det pensionsansökan anhängiggjorts.

I praktiken ansöker socialnämnden i regel om att få pensionen utbetald till sig fram till slutet av den första pensionsutbetalningsmånaden, emedan förskott mången gång måste utges ännu under den månad då pensionsutbetalningen börjar. Om så hade gjorts i exempelfallet skulle pensionen ha betalats till socialnämnden fram till 31.12.1987.

I undantagsfall, som socialnämnden skall motivera, kan pensionen betalas som ersättning för förskott som utgetts till pensionstagaren innan pensionsansökan anhängiggjordes. Detta kan vara fallet exempelvis då läkarutlåtande som behövs för fortsättning av invalidpension dröjer.

6.2.2
På prövning beroende grunder

Den egna utkomsten och familjens uppehälle

Pensionen eller del därav kan i vissa fall betalas till socialnämnden för vården av pensionstagaren eller av den i vars uppehälle pensionstagaren är skyldig att delta.

Enligt 30 § 2 mom. SocVL avses med försörjningsplikt skyldighet att sörja för sitt eget uppehälle och sin egen vård samt i den omfattning som är stadgad i äktenskapslagen, lagen om underhåll för barn och i annan lag även om sin makes samt om eget och makens minderåriga barns och adoptivbarns uppehälle och vård. Enligt äktenskapslagen är gift person skyldig att delta i sin makes uppehälle och enligt lagen om underhåll för barn i eget barns och adoptivbarns uppehälle.

Enligt faderskapslagen kan faderskapet för barn som fötts utom äktenskap fastställas endast genom erkännande eller genom dom av domstol. Erkännande skall ske på det sätt som stadgas i lag och det skall godkännas av häradshövding eller av ordförande i rådstuvurätt.

Enligt lagen om underhåll för barn kan underhållsbidrag fastställas genom dom av domstol eller genom skriftligt avtal som faställs av socialnämnden. Ett sådant avtal kan verkställas såsom laga kraft vunnen dom.

Lagen om underhåll för barn skall även tillämpas på man som förbundit sig eller som ålagts att betala underhållsbidrag för barn enligt den tidigare gällande lagen om barn utom äktenskap.

Försörjningsplikten upphör alltid då barnet fyller 18 år.

Socialnämndens bevisskyldighet

På grunder som beror på prövning kan pensionen betalas till socialnämnden endast för att användas för vården av pensionstagaren eller av en sådan person i vars

uppehälle pensionstagaren är skyldig att delta. Emedan pensionen i första hand tillhör pensionstagaren själv kommer utbetalning av pensionen till socialnämnden i fråga bara i undantagsfall.

Om utkomsten för pensionstagaren och de personer gentemot vilka han har försörjningsplikt är i fara enbart på grund av en liten pension, föreligger inga förutsättningar för att betala pensionen till socialnämnden.

Socialnämnden skall i sin ansökan lägga fram övertygande och sakliga motiveringar för att pensionen borde utbetalas till nämnden. Enbart ett från det normala avvikande levnadssätt hos pensionstagaren räcker inte som motivering, utan det förutsätts att socialnämnden påvisar att utkomsten för pensionstagaren och dem han har att försörja äventyras.

Tillämpningen av 19 a § 2 mom. APL förutsätter inte nödvändigtvis att pensionstagaren får utkomststöd eller annan vård eller skötsel. Vid avgörandet beaktas pensionstagarens levnadsvanor, hans fysiska och psykiska hälsa, eventuella risker för att han omhändertas av samhället, försummelse av underhållsskyldighet och andra motsvarande faktorer. Om pensionstagaren inte har några anhöriga att försörja krävs ännu starkare bevis för att pensionen skall utbetalas till socialnämnden.

Det ankommer även på socialnämnden att påvisa vilka de personer är som pensionstagaren har att försörja.

Underhållsbidrag

Pensionen kan även endast till en del betalas till socialnämnden. Detta gäller närmast i de fall då socialnämnden söker ut underhållsbidrag för barn när pensionstagaren har försummat att betala bidragen. Tillräcklig grund för utbetalning av pensionen till socialnämnden har varit, att pensionstagaren upprepade gånger har lämnat underhållsbidraget obetalat. Utkomsten för pensionstagaren och dem han har att försörjer får likväl inte äventyras. För den skull skall i dessa fall stadgandena om den skyddade andelen vid utmätning iakttas, om vilket redogörs noggrannare under punkt 10 (del som undantas vid utmätning).

Om pensionstagaren har ingått avtal om underhållsbidrag eller om han har dömts att betala underhållsbidrag, får av pensionen inte betalas ett större belopp till socialnämnden än det som fastställts i avtalet

eller domen. Pensionsanstalten kan också efter egen prövning besluta betala ett lägre belopp än underhållsbidragsbeloppet, om så med beaktande av pensionsbeloppet är skäligt.

Förfallna underhållsbidrag

Pension eller del därav kan enligt 19 a § APL inte användas för betalning av underhållsbidrag som förfallit till betalning före pensionens utbetalningsmånad. Om socialnämnden har utgett underhållsstöd därför att underhållsbidrag inte betalats i rätt tid, är det fråga om redan förfallna underhållsbidragsposter som inte kan indrivas ur pensionen. Om indrivning av sådana bidragsposter ur pensionstagarens pension önskas, skall de möjligheter utsökningslagen erbjuder användas.

Ändringar i underhållsbidraget

Om pensionsanstalten till socialnämnden utger det fastställda underhållsbidragsbeloppet och detta på grund av årsförhöjning eller av annan orsak förändras, skall socialnämnden särskilt ansöka om förhöjningen hos pensionsanstalten. Om bidragsbeloppet sjunker, skall pensionsanstalten genast efter anmälan från socialnämnden sänka det belopp som betalas till nämnden. Om pensionstagaren själv meddelar till pensionsanstalten att bidragsbeloppet har sjunkit eller att underhållsskyldigheten har upphört, skall pensionsanstalten kontrollera saken hos socialnämnden.

Barntillägg

Barntillägget är till sin natur inte någon särskild pension som skulle utges till barnet, utan är en del av pensionstagarens egen pension. Trots det kan enbart barntillägget utges till socialnämnden under samma förutsättningar som gäller för en annan del av pensionen. Om en begränsning av ansökan till att omfatta endast barntilläggsandelen uppenbart beror på missförstånd, exempelvis då barntillägget är så litet att det saknar all betydelse, är det skäl för pensionsanstalten att kontakta socialnämnden.

6.2.3
Socialnämndens ansökan

Enligt 29 § 2 mom. och 38 § 2 mom. SocVL kan pensionen med laglig verkan betalas till socialnämnden endast om nämnden minst två veckor före betalningsdagen meddelat den, som betalar i 29 § 1 mom. och 38 § 1 mom. SocVL avsedda inkomster, ersättningar och tillgodohavanden, att inkomsten, ersättningen eller tillgodohavandet inte får betalas till vederbörande själv.

Till socialnämndens ansökan behöver inte nödvändigtvis fogas exempelvis kopia av avtal eller dom om underhåll. Det räcker med att nämnden på ett entydigt sätt för sin ansökan lägger fram de uppgifter och de motiveringar som behövs för avgörande av ärendet.

Behörighet

Socialdirektör, socialsekreterare och socialnämndens ordförande har rätt att föra socialnämndens talan. Pensionsanstalten behöver inte pröva ovan nämnda tjänsteinnehavares behörighet.

Ansökans innehåll

Av ansökan skall förutom pensionsanstalt och pensionstagare även framgå åtminstone följande uppgifter:

- grunderna för ansökan, varvid skall anges exempelvis den orsak och det stadgande, som socialnämndens ansökan grundar sig på, samt det ändamål, för vilket pensionen skall användas
- den tid, för vilken pensionen enligt ansökan skall betalas till socialnämnden
- den tid, som eventuellt utbetalt i 38 § SocVL avsett förskott hänför sig till, samt det utbetalda förskottsbeloppet
- det belopp som ansökan om betalning av pensionen till socialnämnden gäller, såvitt möjligt

Insändande av ansökan

När socialnämnden gör sin framställan om att pensionen skall betalas till nämnden med stöd av 38 § SocVL, är pensionsansökan i allmänhet redan anhängiggjord.

I andra fall kan nämndens ansökan inkomma till Pensionsskyddscentralen eller pensionsanstalten före ansökan. Pensionsskyddscentralen sänder nämndens ansökan till pensionsanstalten samtidigt med den senare insända pensionsansökan.

Om pensionsansökan inte inkommer inom rimlig tid, skall pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen anmäla detta till socialnämnden.

Juridiska avdelningen 17.11.1988

Ansökningsblanketter

För socialnämndens ansökan om pensionens utbetalning finns två skilda för ändamålet uppgjorda blanketter. Den ena blanketten har formen av ett meddelande och används då socialnämnden uppbär den till betalning utgående pensionen i stöd av 29 och 38 § SocVL samt 46 § BarnSL.

Socialnämnden kan inte längre ansöka om att utfå pensionen i stöd av 8 § lagen om vården av dem, som missbruka berusningsmedel, emedan lagen har upphävts 1.1.1987. I dessa fall kan socialnämnden likväl ansöka om att utfå pensionen i stöd av SocVL:s stadganden.

Den andra blanketten använder socialnämnden för ansökan om pensionens utbetalning på grund av andra stadganden än de nämnda för användning av pensionen till pensionstagarens och hans anhörigas framtida vård.

Båda blanketterna medföljer detta cirkulär som bilaga.

Hörande av pensionstagaren

I de fall som avses i 29 och 38 § SocVL och i 46 § BarnSL har socialnämnden rätt att uppbära och lyfta pensionstagarens pensioner. Att höra pensionstagaren i dessa fall är inte nödvändigt, emedan pensionen alltid skall betalas till socialnämnden.

I övriga fall skall pensionstagaren beredas tillfälle att uttala sig i ärendet innan beslut fattas. I praktiken sker detta enklast så, att de under socialnämnden lydande tjänsteinnehavarna utreder och klargör ärendet för pensionstagaren exempelvis när blanketten för ansökan om utbetalning av pensionen till socialnämnden fylls i. På ansökningsblanketten finns ett fält "hörande av pensionstagaren", där pensionstagaren med sin underskrift kan bekräfta att han fått vetskap om socialnämndens ansökan. Pensionstagaren kan redan i detta skede meddela, om han har anmärkningar att anföra mot nämndens ansökan eller inte.

Om "hörande av pensionstagare"-fältet i ansökningsblanketten inte har fyllts i, skall pensionsanstalten å sin sida bereda pensionstagaren möjlighet att ge sitt utlåtande i ärendet. Detta kan ske så, att det för pensionstagaren avsedda blad 2 i den av socialnämnden insända ansökningsblanketten sänds till pensionstagaren jämte kopior av de till ansökan bilagda handlingarna. Pensionstagaren uppmanas att avge sitt

utlåtande i ärendet inom två veckor. Om svar inte fås inom denna tid, avgörs ärendet utan pensionstagarens utlåtande.

Beslut och utbetalning av pension

När pension beviljas skall det alltid i pensionsbeslutet konstateras, åt vem pension beviljas och hur pensionsutbetalningen kommer att ske. Beslut om att betala pensionen till socialnämnden kan fattas genast men även i ett senare skede, men pensionen kan i så fall utbetalas till socialnämnden tidigast från början av den månad som följer efter socialnämndens ansökan.

Pensionsanstalten skall på socialnämndens ansökan utfärda ett med besvärsanvisning försett beslut, som tillsänds såväl socialnämnden som pensionstagaren. Av beslutet skall framgå de lagrum som beslutet baserar sig på. Vid fråga om förskott enligt 38 § SocVL skall detta konstateras i beslutet.

Eventuell dröjsmålsförhöjning kan även utbetalas till socialnämnden.

Om pensionssökanden inte har rätt till pension, räcker det med att pensionsanstalten medelst brev ger socialnämnden besked om avslagsbeslutet.

Senare utbetalningsbeslut till socialnämnden

Om pension senare beviljas samma pensionssökande till följd av en ändringsansökan eller självrättelse, är socialnämndens ansökan alltjämt i kraft. Innan ett utbetalningsbeslut fattas skall det kontrolleras om grunderna för nämndens ansökan och övriga uppgifter i den har förändrats. Kontrollen kan göras per telefon.

Om det senare betalas tillägg i pensionen, till exempel därför att förskottsinnehållningen har justerats, kan det bli fråga om att utbetala även tillägget till socialnämnden.

7
Bestämmelserna i socialtrygghetskonventionerna

Det kan även inträffa att pensionen med stöd av en socialtrygghetskonventionen skall betalas till en annan än till pensionstagaren. Om i pension från ett avtalsland har betalats för mycket exempelvis i form av förskott, kan avtalslandet med stöd av konventionen kräva att en innehållning skall göras i pensionen från Finland. I konventionerna ingår i regel även bestäm-

melser om regressrätt i sådana fall då pension kommer att betalas för sådan tid för vilken pensionstagaren redan har utfått socialvårdsförmåner i det andra landet. Detta kan även gälla sådan tid för vilken sjukdagpenning utges.

När pensionen betalas till utlandet till annan än pensionstagaren själv är utgångspunkten den, att samma förfarande tillämpas som vid motsvarande situation i hemlandet.

Härvid kan innehållning av skatt före pensionsutbetalningen bli aktuell under den förutsättningen att pensionen är skattepliktig inkomst, underkastad antingen förskottsinnehållning eller källskatt, i Finland. På detta kan även inverka bestämmelserna i olika skatteavtal.

Ifall det råder oklarhet om ett betalningskrav från behörig anstalt i ett avtalsland är berättigat eller om det belopp som skall betalas, utreds ärendet av sektionen för utländska pensionsärenden vid Pensionsskyddscentralen ärendet.

Pensionsanstalterna har fått information om Finlands socialtrygghetskonventioner med andra länder i Pensionsskyddscentralens cirkulär.

8
Utbetalning till intressebevakare

Stadgandet om intressebevakare ingår i 19 b § APL, vars första moment gäller ansökan om pension och andra moment utbetalningen. Stadgandet har följande innehåll:

> "Är pensionssökande minderårig eller är han på grund av sjukdom eller av annan orsak oförmögen att själv söka pension och saknar han förmyndare eller för ändamålet tillförordnad god man, må av pensionsanstalten godkänd nära anhörig eller annan person, som huvudsakligen dragit försorg om honom, i egenskap av bevakare av hans intressen föra hans talan i ärende rörande pension som utgår enligt denna lag. Den, som fyllt 18 år, må även, därest ej särskilt hinder föreligger, själv göra ansökan rörande sin pension.
>
> Under i 1 mom. stadgade förutsättningar må pensionsanstalt även utbetala pension åt nära anhörig till pensionstagare eller annan

person eller åt minderårig pensionstagare, som fyllt 18 år."

Efter det stadgandet införts har myndighetsåldern ändrats till 18 år.

I Kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga svarar 28 § 1 mom. mot 19 b § 1 mom. APL. I StPL ingår inte något mot 19 b § APL svarande stadgande. Däremot motsvarar 17 § StFamPL 19 b § APL. Statskontoret iakttar de stadganden som ingår i den från början av år 1983 gällande lagen om förvaltningsförfarande.

Det har ansetts, att första momentet borde ges en vid tolkning, för att anhängiggörande av ansökan inte i allmänhet skall hindras av formella skäl. Detta innebär bland annat, att pensionsanstalten i allmänhet inte behöver kräva särskilda bevis beträffande sjukdom eller annan orsak, såsom utrikesresa, utan att intressebevakarens anmälan i saken är tillräcklig. I ansökan skall anges, varför pensionssökanden inte själv ansöker om pension samt på vilken grund den som gjort ansökan uppträder som intressebevakare. Om tilläggsupplysningar behövs, skaffar pensionsanstalten dem på det sätt den finner mest lämpligt.

Med sådan anhörig, som lagrummet avser, skall utöver äkta make och släktingar i rätt uppstigande eller nedstigande led jämte deras makar, förstås även syskon och dessas makar.

Andra momentet i stadgandet handlar om utbetalning av pensionen. Av sakens natur följer, att pensionsanstalten, då den godkänner intressebevakaren att lyfta pensionen, måste iaktta större försiktighet än då anstalten godkänner denne att ansöka om pensionen. Pensionsanstalten skall helst i oklara fall innan pensionen betalas ut ta kontakt med socialnämnden för att få en tydligare bild av de faktiska omständigheterna.

Ett förmyndarärende kan alljämt vara under handläggning i det skede då pensionen annars redan kunde utbetalas. För undvikande av onödigt dröjsmål kan pensionen betalas till den som föreslagits till förmyndare. Det är skäl för pensionsanstalten att kontrollera saken hos socialnämnden eller förmyndarnämnden. Om åtgärder för tillförordnande av förmyndare ännu inte vidtagits kan pensionsanstalten rådgöra med socialnämnden om utbetalningen. Ifall pensionstagaren fyller 18 år inom de närmaste månaderna kan pensionen i många fall betalas direkt till honom.

9
Utbetalning mot fullmakt

19 a § 1 mom. APL förbjuder pensionens överförande på annan person utan pensionsanstaltens samtycke och nämner därtill, att avtal om pantsättning av pensionen är ogiltigt. Befullmäktigande avser inte samma sak som överföring eller pantsättning av pension. De ansluter sig dock så nära till varandra, att ett ovillkorligt och allmänt godkännande av en fullmakt kan leda till ett allmänt godkännande av överföring och pantsättning utan något egentligt samtycke av pensionsanstalten. Sålunda måste försiktighet iakttas vid utbetalning av pension till en befullmäktigad. Regelmässigt kan pensionen inbetalas på pensionstagarens namn till en penninginrättning, varvid godkännandet av fullmakten då ankommer på penninginrättningen.

I allmänhet borde pensionsanstalten likväl inte betala pensionen direkt till den som framvisar en fullmakt. I undantagsfall kan en engångsfullmakt godkännas om ett avvisande skulle vara uppenbart oskäligt.

En del arbetsgivare har anordnat pensionsskyddet för sina arbetstagare så, att försäkring enligt APL:s minimivillkor upptagits i exempelvis ett pensionsförsäkringsbolag medan det frivilliga tilläggspensionsskyddet anordnats i arbetsgivarens pensionsstiftelse. I dessa fall är det ganska vanligt att en enda pensionsanstalt betalar ut pensionen. Pensionstagaren kan då ge fullmakt åt den ena pensionsanstalten att betala hans pensionsdel från denna anstalt till den andra, som sedan betalar ut hela pensionen till pensionstagaren.

10
Utmätning av pension

Stadgandet i 19 a § 1 mom. APL förbjuder utmätning av pension. Likaså får enligt 4 kap. 7 § 1 mom. utsökningslagen pension inte utmätas. Stadgandena om utmätning av pension håller dock på att ändras. Ändringarna träder i kraft efter ett år från det de antagits. Anvisningar om hur ändringarna inverkar på pensionsutbetalningen utfärdas särskilt.

Enligt nuvarande 4 kap. 7 b § gäller förbudet att utmäta pension inte utsökning av underhållsbidrag, som utgår till make eller till barn fött i eller utom äktenskap eller som utges i form av skadestånd åt barn. Härvid tillämpas ej heller stadgandet i 4 kap. 6 § 1 mom. utsökningslagen, enligt vilket av gäldenärs

lön skall från utmätning undantas minst två tredjedelar av vad lönen utgår med för tiden mellan utmätningen och följande löneutbetalningsdag. Den del av pensionen som inte får utmätas kan således i dessa fall bestämmas till mindre än två tredjedelar, men stadgandena om skyddat belopp skall likväl iakttas så, att av pensionen återstår en outmätt del motsvarande det skyddade beloppet.

Del som undantas från utmätning (skyddat belopp)

Då utmätning sker av pension som utbetalas med jämna mellanrum, skall likväl alltid enligt 4 kap. 6 § 3 mom. utsökningslagen undantas från utmätning så mycket som gäldenären fram till nästa löneutbetalning anses behöva till underhåll av sig själv och sin make samt egna och makens barn och adoptivbarn, om dessa försörjas av honom. Det skyddade beloppet fastställs årligen genom förordning och beloppen är år 1988 för gäldenärens egen del 53,50 mark och för var och en av de här nämnda anhörigas del 20,00 mark per dag. Beloppen är bundna vid levnadskostnadsindexet och de offentliggörs årligen i november medelst beslut i författningssamlingen.

Vid beräkning av det skyddade beloppet beaktas make och barn endast när de faktiskt är beroende av att försörjas av gäldenären. Så är exempelvis inte fallet när maken heltidsarbetar eller får pension.

Det underhållsbelopp som motsvarar pensionens betalningsperiod får således utmätas, också om det skulle vara större än 1/3 av pensionens belopp. Beträffande till betalning förfallna underhållsbidrag skall det beaktas, att utmätning av lön inte får verkställas för indrivning av underhållsbidrag till barn i eller utom äktenskap eller i skadestånd för barn, om det från förfallodagen har förflutit mer än tre år. Stadgandet ingår i 4 kap. 6 § 4 mom. utsökningslagen och det skall tillämpas även vid utmätning av pension. I fråga om make gäller inte denna 3 års begränsning, vilket innebär att förfallna underhållsrater får indrivas i enlighet med allmänna preskriptionsregler.

Utsökningsmyndighet

För lagligheten i utmätningsförfarandet svarar utsökningsmyndigheterna. På pensionsanstalten ankommer det inte att befatta sig med, huruvida utmätningen är lagenlig eller inte. Om en utmätning likväl förefaller att vara klart lagstridig, borde pensionsanstalten påpeka detta för utsökningsmyndigheten. Om utsöknings-

myndigheten trots ett sådant påpekande vidhåller sin uppfattning, skall pensionsanstalten betala ut pensionen i enlighet med utsökningsmyndighetens anvisningar.

Pensionsanstalten får inte på eget bevåg avvika från utsökningsmyndighetens anvisningar i fråga om betalningsförbudet utan skall alltid iaktta dem. Utmätningen sker på den ort där pensionstagaren bor och inte på den ort där pensionsanstalten är verksam.

11
Indrivning av försäkringspremier från pensionen

Om pensionsanstalten inte av företagare som försummat sin försäkringsskyldighet får indrivet till betalning ålagda försäkringspremier, eller om företagare som självmant tecknat försäkring lämnat sina försäkringspremier obetalda, har pensionsanstalten enligt 12 § 5 mom. FöPL och 12 § 4 mom. LFöPL rätt att med vissa begränsningar avdra de obetalda försäkringspremierna från företagarens pension. Försäkringspremierna får indrivas enbart ur företagarens egen FöPL- eller LFöPL-pension. Från de pensionsdelar som baserar sig på andra pensionslagar får försäkringspremie inte avdras. Försäkringspremierna kan inte heller avdras från familjepensionen, om premierna är obetalda vid företagarens död.

Även genom brev kan företagaren ges besked om, att de obetalda företagarförsäkringspremierna kommer att indrivas ur pensionen. På begäran skall i dessa fall i ärendet ges ett med besvärsanvisning försett beslut.

Belopp som avdras från pensionen

Begränsningar i avdragsrätten har fastställts i 12 § FöPF och 13 § LFöPF. Enligt dessa bestämmelser får försäkringspremierna inte avdras från den retroaktiv beviljade del av pensionen som betalas till sjukförsäkringsfonden. Enligt 13 § LFöPF är det inte heller tillåtet att driva in försäkringspremier genom avdrag från generationsväxlingspensionens kompletteringsdel. Från annan del av FöPL- eller LFöPL-pensionen får utan pensionstagarens samtycke för indrivning av försäkringspremier avdras högst en tredjedel av det till betalning utgående pensionsbeloppet. Pension som utges i form av en engångsutbetalning kan utan pensionstagarens samtycke innehållas i sin helhet till ersättande av obetalda försäkringspremier.

Enligt bestämmelserna i 12 § 2 mom. FöPF och 13 § 2 mom. LFöPF anses avdrag på pension för indrivning av

obetalda försäkringspremier alltid gälla den äldsta indrivbara och ännu inte erlagda försäkringspremien. Av pensionen skall förskottsskatt innehållas innan avdragsbeloppet uträknas.

Försäkring efter avliden företagare

En förutsättning för att en FöPL- eller LFöPL-försäkring skall kunna fastställas efter en avliden företagare är, att utfästelse erhålls av dödsboet om att försäkringspremien betalas. Fastän något stadgande inte ingår i företagarnas pensionslagar om att premien kan indrivas ur familjepensionen, ger utfästelsen pensionsanstalten rätt att uppbära premien antingen genast eller förräntad i rater ur pensionen i enlighet med det alternativ utfästelseställaren har valt. Noggrannare anvisningar ingår i cirkulär 14/86.

12
Allmänna synpunkter

12.1
Yrkande på den retroaktiva pensionen till flera pensionsanstalter

När flera pensionsanstalter skall betala retroaktiv pension till annan än till pensionstagaren (ex.-vis till sjukförsäkringsfonden, socialförsäkringskommission, arbetslöshetskassa) innehåller varje pensionsanstalt den retroaktiva pensionen i väntan på återkravsmeddelande innan pensionen betalas till pensionstagaren. Indrivningen sker i dessa fall i praktiken så, att den pensionsanstalt om vars beviljade pension återkravsställaren först får vetskap betalar till sistnämnda det återkrävda beloppet eller, om den retroaktiva pensionen är mindre än återkravsbeloppet, hela den retroaktiva pensionen. Hos de följande pensionsanstalterna indrivs sedan den andel som ännu saknas eller så meddelas dem att det inte längre finns något att indriva.

När pensionen betalas till socialnämnden iakttas dock ett annat förfarande. På basis av de ovillkorliga grunderna betalas hela det återkrävda beloppet till socialnämnden, som i sin tur är skyldig att utan dröjsmål betala vidare till pensionstagaren den del av pensionen som socialnämnden eventuellt fått för mycket.

12.2
Vilken pension till vem?

Endast retroaktiv pension

Till sjukförsäkringsfonden, arbetsgivaren, socialförsäkringskommission, arbetslöshetskassa, Folkpensionsanstalten och Patientförsäkringsföreningen betalas endast sådan pension som hänför sig till retroaktiv tid.

Till socialnämnden betalas vid fråga om ersättning för i 38 § SocVL avsett utkomststöd av förskottsnatur endast den pension som beviljats för retroaktiv tid.

Retroaktiv och framtida pension

När pensionen betalas till socialnämnden av andra orsaker än för ersättning av i förskott utgivet utkomststöd, kan till nämnden även utbetalas framtida pensionsposter. Retroaktiv pension kan också användas för ersättning av redan given anstaltsvård och familjevård (29 § SocVL och 46 § BarnSL).

När pension i stöd av 19 a § 2 mom. APL utges till socialnämnden på grunder som beror på prövning kan såväl retroaktiv pension som framtida pensionsposter betalas till nämnden. Nämnden kan använda hela den retroaktivt utbetalda pensionen för framtida vård av pensionstagaren eller av pensionstagarens i 19 a § 2 mom. APL avsedd anhörig. Däremot kan ersättning för redan lämnat utkomststöd inte ges ur den för retroaktiv tid beviljade pensionen i annat fall än då, såsom ovan sagts, utkomststödet har utbetalats i förskott enligt 38 § SocVL.

Till intressebevakare kan både retroaktiva och framtida pensionsposter betalas ut på samma sätt som till pensionstagaren själv.

Utmätning av pension och indrivning av försäkringspremier ur pensionen kan gälla både retroaktiva och framtida pensionsposter.

Juridiska avdelningen

PRIORITETSORDNING FÖR UTBETALNING AV PENSION

När pensionen skall fördelas mellan flera olika instanser, bör följande prioritetsordning följas:

1 Sjukförsäkringsfonden (4 d § 4 mom. APL)

2 Innehållning av försäkringspremie enligt FöPL och LFöPL (12 § 5 mom. FöPL och 12 § 4 mom. LFöPL)

3 Arbetsgivaren (19 c § APL)

4 Arbetslöshetskassan/Socialförsäkrings-kommissionen (19 a § 3 och 4 mom. APL)

5 Folkpensionsanstalten (19 a § 5 mom. APL)

6 Socialnämnden, ovillkorliga grunder (29 § och 38 § SocialvårdsL, 46 § BarnskyddsL, 19 a § 2 mom. APL)

7 Patientförsäkringsföreningen (9 § PatientskadeL)

8 Utmätning (4 kap. 7 b § UL)

9 Överenskommelserna om social trygghet

10 Socialnämnden, grunder beroende av prövning (19 a § 2 mom. APL)

11 Intressebevakare, fullmakter (19 b § 2 mom. APL)

Juridiska avdelningen

FÖRSKOTTSINNEHÅLLNING AV SKATT, REGISTRERAD TILLÄGGSFÖRMÅN OCH DRÖJSMÅLSFÖRHÖJNING

Pensionen betalas till	Förskotts-innehållning verkställs		Registrerad tilläggsförmån betalas		Dröjsmåls-förhöjning betalas	
	ja	nej	ja	nej	ja	nej
Sjukförsäkringsfonden		x		x		x
FöPL/LFöPL-pensions-anstalten (innehållna försäkringspremier)	x		x		x	
Arbetsgivaren		x	x		x	
Arbetslöshetskassan/ Socialförsäkrings-kommissionen	x		x			x
Folkpensionsanstalten	x		x			x
Socialnämnden	x		x		x	
Patientförsäkrings-föreningen		x	x			x
Utmätning	x		x		x	
Utlandet se punkt 7						
Intressebevakare/ fullmakt	x		x		x	
Pensionstagaren	x		x		x	

UTBETALNINGSBESLUT

Givet | Postat

Pensionstagare | Pensionsbeslutet givet

Personbeteckning

Arbetsgivare

UTBETALNING AV RETROAKTIV PENSION

AT PENSIONSTAGAREN TIDIGARE BEVILJADE ERSÄTTNINGAR	Föt tiden	För tiden	För tiden	
Sjuktidslön				
Sjukdagpenning				
Arbetslöshets-dagpenning				

UTBETALNING AV RETROAKTIV PENSION				SAMMANLAGT
Retroaktivt pensionsbelopp				
Till sjukför-säkringsfonden				
Till arbetsgivaren				
Till socialförsäkringskommis-sionen/arbetslöshetskassan				
Till pensionstagaren				

Tilläggsuppgifter

UNDERSKRIFT

ÄNDRINGSSÖKANDE

Om Ni är missnöjd med beslutet, kan Ni genom besvär söka ändring hos pensionsnämnden enligt anvisningarna på frånsidan.

FRÅGOR BESVARAS

Ifall Ni önskar fråga något om beslutet, kan Ni kontakta ärendets handläggare vid pensionsanstalten.

Handläggare | Telefon

Pensionsanstaltens adress

ETK 2316 01.85 5 000 KT

HUR KAN BESVÄR ANFÖRAS ÖVER DETTA BESLUT

Var skall besvär anföras

Om Ni är missnöjd med detta beslut, kan Ni inom 30 dagar medelst besvär söka ändring i detta beslut hos pensionsnämnden.

Adressen är: Pensionsnämnden
Semaforbron 7
00520 HELSINGFORS

Hur skall besvär anföras

Besvär skall anföras skriftligt. Ange i besvärsskriften, på vilket sätt Ni anser att beslutet borde ändras. Bifoga också den utredning Ni stöder Er på.

Anteckna i besvärsskriften Er personbeteckning (finns i pensionsbeslutet eller på sjukförsäkringskortet) samt Er adress, och ange den pensionsanstalt, över vars beslut Ni besvärar Er. Foga, om så är möjligt, till besvären en kopia av beslutet. Ifall Era besvär gäller familjepension, ange då också förmånslåtarens namn och personbeteckning.

Adressförändringar, som sker medan besvären handläggs, skall anmälas till pensionsnämndens kansli.

Hur skall besvärsskriften undertecknas

Besvärsskriften skall egenhändigt undertecknas av Er själv eller av den som avfattat skrivelsen. Om Ni inte själv undertecknar besvärsskriften, skall av Er given fullmakt bifogas. Ifall besvärsskriften för Er räkning avfattats av annan person, skall dennes namn, yrke och boningsort uppges.

När skall besvär anföras

Besvärsskriften skall vara hos pensionsnämnden före öppethållningstidens utgång vid pensionsnämndens kansli senast den trettionde (30) dagen efter det Ni fått kännedom om beslutet. Ni anses ha fått kännedom om beslutet den sjunde (7) dagen efter den dag, då beslutet har postats, ifall annat inte visas.

Hur skall besvärsskriften inlämnas

Besvärsskriften kan Ni själv eller Ert ombud insända till pensionsnämnden per post eller inlämna den personligen eller genom bud. Posta försändelsen i så god tid, att den inkommer till pensionsnämnden senast den dag då besvärstiden upphör.

Avsändare

MEDDELANDE om
betalning av pension till socialnämnden

Mottagare

Inkommit

1 **PENSIONS-TAGARE**

Personbeteckning

Släktnamn

Alla förnamn

2 **BETALNING AV UTKOMST-STÖD**

Börjat, datum

☐ fortsätter alltjämt

Avslutats, datum

Stöd betalats hittills

3 **ANSTALTS-VÅRD FAMILJEVÅRD**

Börjat, datum

☐ fortsätter alltjämt

Avslutats, datum

Betalningsansökan avser ett pensionsbelopp om

mk ☐ hela pension

4 **INDRIV-NINGS-GRUND**

☐ Socialvårdslagen, 29 §

☐ Socialvårdslagen, 38 §

☐ Barn-skydds-lagen, 46 §

☐ Lagen om vården av dem, so missbruka berusningsmedel, 8 §

5 **TILLÄGGS-UPPGIFTER**

6 **SOCIAL-NÄMNDENS ADRESS**

Utdelningsadress

Postnummer

Postanstalt

Telefon

7 **UTBETAL-NINGS-STÄLLE**

Bank

Kontor

Kontonummer

Postgirokonto

8 **UNDER-SKRIFT**

Ort och tid

Socialmyndighetens underskrift

Tilläggsupplysningar ger (namn och telefonnummer)

9 **BILAGOR**

☐ Protokollsutdrag ☐

2. FÖR PENSIONSTAGAREN

ETK 2167 2000x3 TK 4 85

Avsändare

SOCIALNÄMNDENS ANSÖKAN

Mottagare

Inkommit

Socialnämnden har ansökt om utbetalning av pensionen till nämnden. Grunderna för detta framgår av ansökan.
Bifogat medföljer ansökan jämte därtill hörande handlingar. Vi uppmanar Er att ge Ert utlåtande i ärendet **inom två veckor.** I annat fall nödgas vi avgöra ärendet utan Ert utlåtande. Utlåtandet samt denna blankett skall i närslutna kuvert insändas till den pensionsanstalt som betalar ut pensionen. Utlåtandet och blanketten kan alternativt insändas till Pensionsskyddscentralen, adr. PB 11, 00521 HELSINGFORS.

1	**PENSIONS-TAGARE**	Personbeteckning	Släktnamn Alla förnamn
2	**GRUND FÖR ANSÖKAN**	Den orsak och det stadgande, som socialnämndens ansökan om pensionen grundar sig på, samt det ändamål, för vilket pensionen skall användas	
3	**HÖRANDE AV PENSIONS-TAGAREN**	Jag har tagit del av socialnämndens ansökan. ☐ Jag har ingenting att anmärka mot socialnämndens ansökan ☐ Jag insänder skriftliga anmärkningar jämte denna blankett inom ovan nämnd tid. Ort och tid Pensionstagarens underskrift	
4	**SOCIAL-NÄMNDENS ADRESS**	Utdelningsadress Postnummer Postanstalt Telefon	
5	**UTBETAL-NINGS-STÄLLE**	Bank Kontor Kontonummer Postgirokonto	
6	**UNDER-SKRIFT**	Ort och tid Socialmyndighetens underskrift Tilläggsupplysningar ger (namn och telefonnummer)	
7	**BILAGOR**	☐ Protokollsutdrag ☐	

2. FÖR PENSIONSTAGAREN

ETK 2165 2000x3 TK 4.85